

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 23 listopada 2023 r.

WRPS-VI.431.2.1.2023.xxx

Pani xxx xxx
Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy
Spolecznej w Wolanowie
Radomska 20
26-625 Wolanów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych na rok 2023, zespół kontrolujący w składzie: xxx xxx – starszy inspektor wojewódzki, pełniący funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego³, oraz xxx xxx – starszy inspektor wojewódzki⁴, przeprowadził w okresie od 4 września do 4 października 2023 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wolanowie - dalej GOPS, Ośrodek, Organ lub jednostka kontrolowana.

Zakres kontroli obejmował organizację i realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych⁵, w przedmiocie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

Kontrolą objęto okres od 1 lipca 2021 r. do dnia kontroli, tj. do 4 września 2023 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli, określając jej termin i zakres.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

---

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2023 r. poz. 190);

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224);

³ Upoważnienie Wojewody Mazowieckiego nr xxx/WRPS/2023 z dnia 23 sierpnia 2023 r.;

⁴ Upoważnienie Wojewody Mazowieckiego nr xxx/WRPS/2023 z dnia 23 sierpnia 2023 r.;

⁵ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390 ze zm.), zwanej dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych, Ustawą;

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolanowie w zakresie sposobu organizacji zadania a także w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz pozytywnie, pomimo nieprawidłowości w zakresie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami i jego wypłacania.

I. Organizacja zadania

Jednostką realizującą zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, na terenie gminy Wolanów jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolanowie, utworzony Uchwałą Nr xx/xx/xx Gminnej Rady Narodowej w Wolanowie z dnia xx marca xxx r.

Kierownikiem Ośrodka jest pani xxx xxx⁶, która pełni tę funkcję od dnia xx xxx xxx r.⁷

Obsługę finansowo-księgową Ośrodka w ramach wspólnej obsługi zapewnia i prowadzi Urząd Gminy. W tym zakresie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, przyjęto Uchwałą Nr xxx/xxx/xxx Rady Gminy Wolanów z dnia xx xxx xxx r. w sprawie zapewnienia wspólnej obsługi jednostek organizacyjnych gminy zaliczanych do sektora finansów publicznych. Zgodnie z § 1 ust. 2 ww. Uchwały, w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy Wolanów wyodrębnione zostało stanowisko głównego księgowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W okresie kontrolowanym zgodnie z powierzonymi obowiązkami w zakresie prowadzenia rachunkowości jednostki, obsługę do dnia xxx.xxx.xxx r. prowadziła pani xxx xxx, od dnia xxx.xxx.xxx r. prowadzi pani xxx xxx.

Organizację wewnętrzną oraz tryb pracy Ośrodka określa Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolanowie wprowadzony Zarządzeniem nr xxx.xxx.xxx⁸ z dnia xxx xxxx xxxx r., który był kilkakrotnie zmieniany⁹. W strukturze organizacyjnej w § 7 pkt 3 Regulaminu wyodrębniono stanowiska pracowników do spraw świadczeń rodzinnych, co jest zgodne z art. 20 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych. W regulaminie organizacyjnym nie określono natomiast zakresu zadań i kompetencji pracowników do spraw świadczeń rodzinnych. Zgodnie z zapisem § 10 ust. 2 Regulaminu do podstawowych zadań pracowników wykonujących pracę w zakresie realizacji ustaw

---

⁶ Zatrudniona w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wolanowie od xxx r.;

⁷ Zarządzenie Nr xxx/xxx Wójta Gminy Wolanów z dnia xxx xxx r. w sprawie powierzenia stanowiska Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolanowie;

⁸ Zarządzeniem nr xxx Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolanowie z dnia xxx r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolanowie;

⁹ Zarządzenia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolanowie w sprawie wprowadzenia zmian do regulaminu Organizacyjnego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej: nr xxx z dnia xxx r., nr xxx z dnia xxx r., nr xxx z dnia xxx r., nr xxx z dnia xxx r.;

zleconych Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej należy wykonywanie czynności wynikających z zakresów czynności i stosowanych upoważnień.

W okresie objętym kontrolą zadania określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych, realizowały na podstawie imiennych upoważnień wydanych przez Wójta Gminy Wolanów¹⁰:

1. Pani xxx xxx – Kierownik Ośrodka na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Wolanów m.in. „do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych, w tym do wydawania decyzji administracyjnych w tych postępowaniach”¹¹,
2. Pani xxx xxx – specjalista pracy socjalnej, zadania realizuje od xxx xxx xxx r., upoważniona „do prowadzenia postępowań o ustalenie prawa w sprawach świadczeń rodzinnych, z wyłączeniem wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, w tym decyzji”¹² oraz „do prowadzenia postępowań o ustalenie prawa w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym do wydawania decyzji administracyjnych w tych postępowaniach, w czasie nieobecności w pracy Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolanowie”¹³.
3. Pan xxx xxx – inspektor, zadania realizuje od xxx xxx xxx r., upoważniony „do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych”¹⁴.
4. Pani xxx xxx – inspektor, zadania realizowała od xxx xxx xxx r. do xxx xxx xxx r., posiadała upoważnienie „do prowadzenia postępowań o ustalenie prawa w sprawach świadczeń rodzinnych, z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach”¹⁵.

Upoważnienia wydawane były przez Wójta Gminy Wolanów, w tym dla pracowników na pisemny wniosek Kierownika Ośrodka, na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Pracownicy realizujący kontrolowane zadania posiadają lub posiadali w okresie zatrudnienia zakresy czynności, w których określono m.in. realizację kontrolowanych zadań.

Należy jednak zwrócić uwagę, że z zakresu czynności pani xxx xxx zatrudnionej na stanowisku specjalista pracy socjalnej wynika, że nie wykonuje zadań z zakresu pomocy społecznej. Zatrudnienie osoby na stanowisku specjalisty pracy socjalnej jest związane

---

¹⁰ Wykaz pracowników realizujących w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wolanowie zadania z ustawy o świadczeniach rodzinnych podpisany przez Kierownika Ośrodka;

¹¹ Upoważnienie nr xxx/xxx z dnia xxx xxx xxx r. – SG.xxx;

¹² Upoważnienie z dnia xxx r. – SG.xxx;

¹³ Upoważnienie z dnia xxx r. – SG.xxx;

¹⁴ Upoważnienie z dnia xxx r. – SG.xxx;

¹⁵ Upoważnienie z dnia xxx r.;

z realizacją zadań wynikających z ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Osoby realizujące w ośrodkach pomocy społecznej inne zadania niż te wynikające z ww. ustawy zatrudniane są na stanowiska urzędnicze w oparciu o ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, a ich stanowiska ustalane są stosownie do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych. Ustawa o pracownikach samorządowych oraz ww. Rozporządzenie nie przewidują możliwości zatrudnienia osoby realizującej świadczenia rodzinne na stanowisku specjalisty pracy socjalnej.

II. Prawidłowość postępowania w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

Kierownik jednostki kontrolowanej oświadczyła¹⁶, że w okresie od xxx xxx xxx r. do dnia kontroli w 17 sprawach na podstawie decyzji wojewody odzyskano nienależnie pobrane świadczenia rodzinne w łącznej kwocie 11 316,56 zł, w tym należność główną 9 637,02 zł oraz 1 679,54 zł odsetek.

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek przekazywał informacje o dokonywanych wpłatach i miesięcznych potrąceniach do MUW w Warszawie elektronicznie poprzez Portal Informacyjno-Usługowy Emp@tia, moduł gmina-województwo, w terminach nieprzekraczających 7 dni od dnia dokonania wpłaty lub potrącenia z bieżąco wypłacanych świadczeń osobie zobowiązanej do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku rodzinnego, tj. zgodnie z ustalonym w procedurze terminem 7 dni. Do informacji zostały dołączone kopie dokumentów potwierdzających dokonanie wpłaty lub potrącenia należności oraz szczegółowe specyfikacje w tym zakresie. Specyfikacje przekazywano Elektroniczną Platformą Usług Administracji Publicznej (ePUAP).

Zarówno z informacji¹⁷ przekazanej kontrolującemu w czasie kontroli, jak i opracowanego wykazu wniosków i decyzji¹⁸ wynika, że w okresie od 1 lipca 2021 r. do 4 września 2023 r. przekazano do rozpatrzenia wojewodzie 12 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami (5 - na podstawie art. 23 a ust. 1 Ustawy, 7 - art. 23a ust. 2 Ustawy).

---

¹⁶ Oświadczenie z 7 września 2023 r. kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolanowie;

¹⁷ Oświadczenie z 7 września 2023 r. kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolanowie;

¹⁸ Wykaz wniosków i decyzji wydanych w sprawach zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego;

Kontroli poddano 6¹⁹ postępowań przekazanych do wojewody celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Wnioski zawierały odpowiednio informacje określone w art. 23 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz w § 2 pkt 1–9 rozporządzenia wykonawczego²⁰. 5 wniosków złożono w formie papierowej, 1 wniosek – elektronicznie.

Wnioski były opatrzone pieczęcią z datą wpływu i parafką osoby przyjmującej wniosek. Wnioski były wypełnione prawidłowo. Do wniosków była dołączona kompletna dokumentacja.

W części V punkt 3 - oświadczenia dotyczącego ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego na dziecko wnioskodawcy wskazali następujące dane tj. imię i nazwisko członka rodziny przebywającego poza granicami RP (Niemcy, Belgia, Norwegia), PESEL, okres pobytu, adres miejsca zamieszkania/adres pracodawcy.

Do przekazywanych do Wojewody wniosków zostały dołączone niezbędne dokumenty i oświadczenia oraz weryfikacje, które jednostka kontrolowana uzyskała za pośrednictwem systemu teleinformatycznego tj. korzystano z usługi PESEL, CBB, ZUS, MF, CEiIDG. Nie zostały dołączone weryfikacje w Centralnym Wykazie Ubezpieczonych (CWU).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolanowie stosował się do wytycznych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego dotyczących zasad elektronicznej wymiany dokumentów i przekazywał wnioski wraz z kompletem dokumentów drogą elektroniczną poprzez system Emp@tia z wykorzystaniem modułu gmina-wojewoda.

W 3 sprawach jednostka kontrolowana prawidłowo uchyliła decyzję przyznającą świadczenia w związku z ustaleniem przez wojewodę, że w sprawach zachodzą przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. W 1 sprawie decyzję uchylającą, którą wydano 7 marca 2022 r. (odebrano 11.03.2022 r.), przekazano do MUW dopiero 5 maja 2022 r. (pismo z 29 kwietnia 2022 r.). Decyzję należało przekazać niezwłocznie po jej uprawomocnieniu.

W okresie, w którym miały zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego jednostka kontrolowana nie wydawała własnego rozstrzygnięcia.

Przyznane przez wojewodę zasiłki rodzinne wraz z dodatkami Ośrodek wypłacał terminowo oraz w kwocie określonej w decyzji.

---

¹⁹ Sprawy nr: GOPS. xxx z xxx (nie), GOPS. xxx z xxx, GOPS. xxx z xxx, GOPS. xxx z xxx, GOPS. xxx z xxx, GOPS. xxx z xxx;

²⁰ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. poz. 1466);

III. Prawdliwość ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego i jego wypłacania

Z opracowanego wykazu wniosków i decyzji²¹ wynika, że w okresie podlegającym kontroli do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolanowie wpłynęło 707 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego.

W okresie zasiłkowym 2021/2022 wpłynęło 392 wniosków (22 elektroniczne i 370 w formie papierowej), w tym 5 wniosków złożonych przez obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym trwającym na terytorium tego państwa. 7 wniosków pozostawiono bez rozpatrzenia (z uwagi na niedostarczenie brakujących dokumentów) oraz 3 wnioski przekazano według właściwości.

Natomiast w okresie zasiłkowym 2022/2023 do dnia kontroli wpłynęło 315 wniosków (16 elektroniczne i 299 w formie papierowej), w tym 3 wnioski złożone przez obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym trwającym na terytorium tego państwa. 5 wniosków pozostawiono bez rozpatrzenia (z uwagi na niedostarczenie brakujących dokumentów) oraz 2 wnioski przekazano według właściwości.

W okresie podlegającym kontroli jednostka kontrolowana wydała łącznie 891 (524 - 2021/2022, 367 - 2022/2023) decyzji w sprawach zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, w tym 553 (300 - 2021/2022, 253 - 2022/2023) decyzje przyznające zasiłki rodzinne wraz z dodatkami w pełnej wysokości, 57 (37 - 2021/2022, 20 - 2022/2023) decyzji przyznających świadczenia z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, 78 (44 - 2021/2022, 34 - 2022/2023) decyzji odmownych, 48 (36 - 2021/2022, 12 - 2022/2023) decyzji uchylających prawo do świadczeń, 125 (86 - 2021/2022, 39 - 2022/2023) decyzji zmieniających prawo do świadczeń, 30 (21 - 2021/2022, 9 - 2022/2023) decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń²².

Kierownik jednostki kontrolowanej oświadczyła, że w okresie podlegającym kontroli Ośrodek nie prowadził postępowań, które dotyczyłyby marnotrawienia wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami lub wydatkowania ich niezgodnie z przeznaczeniem i spraw, w których nastąpił zgon wnioskodawcy²³.

Kontroli poddano akta losowo wybranych 29 spraw z okresu podlegającego kontroli, zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych, w tym 4 sprawy, w których o zasiłek

---

²¹ Zał. Nr 2 Wykaz wniosków i decyzji wydanych w sprawach zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego;

²² Zał. Nr 2 - Wykaz wniosków i decyzji wydanych w sprawach zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego;

²³ Oświadczenie Kierownika Ośrodka z 4 września 2023 r.;

do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 12 spraw (16 dzieci), kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 2 sprawy (2 dzieci), wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 8 spraw (11 dzieci), opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 3 sprawy (3 dzieci), urodzenia dziecka – 2 sprawa (2 dziecko), samotnego wychowywania dziecka – 1 sprawa (1 dziecko).

Do wszystkich wniosków dołączono kompletną dokumentację niezbędną do obliczenia dochodu i ustalenia uprawnień do zasiłku rodzinnego oraz w 12 sprawach do ustalenia uprawnień do dodatków m. in.: orzeczenia o niepełnosprawności, zaświadczenia pracodawcy, akty zgonu, zaświadczenia lekarskie, oświadczenia/zaświadczenia o uczęszczaniu dziecka do szkoły (2 sprawy). W przypadku wniosku złożonego przez "osobę uczącą się" - wyrok zasądający alimenty i akt zgonu drugiego rodzica, a przez obywateli Ukrainy - oświadczenia o nieprzebywaniu małżonka/rodzica dziecka na terytorium RP. W przypadku zmiany sytuacji rodzinnej wnioskodawcy dołączono dokumenty potwierdzające zmianę sytuacji rodzinnej.

Wnioski i oświadczenia były podpisane przez wnioskodawcę. Oświadczenia stron zawierały klauzulę o treści „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”, zgodnie z art. 23 ust. 2a Ustawy.

Niezależnie od dokumentów dołączonych przez wnioskodawców, jednostka kontrolowana zgodnie z art. 23b ust. 1 ustawy, samodzielnie pozyskiwała informacje o wysokości dochodów, wysokości składki na ubezpieczenia społeczne, należnych podatków i przysługujących zwrotów (MF) wnioskodawców oraz członków ich rodzin jak również wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne (ZUS), co jest niezbędne przy ustalaniu wysokości dochodów rodziny. Ponadto Organ weryfikował dane wnioskodawcy oraz członków ich rodzin w rejestrze PESEL, CBB, CEIDG, MEN i Aplikacji Centralnej Rynku Pracy.

Do spraw złożonych na podstawie przepisu art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa dołączone były m.in. wydruki z rejestru PESEL potwierdzające nadanie nr PESEL wraz z symbolem UKR (2 sprawy), „Powiadomienie o nadaniu nr PESEL” (1 sprawa), „Zaświadczenie z rejestru PESEL” (1 sprawa) – nadanie UKR poświadczane było przez Urząd Stanu Cywilnego w Wolanowie oraz weryfikacje w CBB potwierdzające złożenie bądź brak złożenia wniosków do innych gmin.

Jednostka kontrolowania nie weryfikowała danych w Centralnym Wykazie ubezpieczonych (CWU) w celu potwierdzenia prawa do świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego, w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMOoN) niepełnosprawnego członka rodziny, w SIO MEN w celu

potwierdzenia uczęszczania dzieci do szkoły w sprawach dotyczących ustalania prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków dla dzieci powyżej 18 roku.

W 1³² sprawie, po włączeniu usługi Rejestru Straży Granicznej zasadnym było wywołanie usługi w celu potwierdzenia pobytu na terenie RP obywatela Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym trwającym na terytorium tego państwa. Wykonane w trakcie kontroli wywołanie tej usługi potwierdziło, że wnioskodawca nadal posiada uprawnienia w zakresie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy.

Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami przyznano w sprawach, w których dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał miesięcznie kwoty 674 zł oraz kwoty 764 zł w przypadku, gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności. Natomiast w przypadku, gdy dochód rodziny przekraczał kwoty uprawniające daną rodzinę do zasiłku rodzinnego, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego przyznano w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny, tj. z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”.

W 28 sprawach na 29 skontrolowane sprawy prawidłowo wyliczono dochody rodzin w oparciu o dokumentację dochodową z właściwego roku bazowego, z uwzględnieniem dochodów uzyskanych i utraconych, oraz innych dochodów niepodlegających opodatkowaniu, w tym dochodów z gospodarstwa rolnego.

W 1 sprawie³³ dochód rodziny ustalono, na podstawie 2019 r. zamiast roku bazowego, tj. 2020. Miesięczny dochód na osobę został zaniżony o 6,57 zł i wyniósł 979,65 zł, zamiast prawidłowo 986,22 zł. Po ponownym wyliczeniu dochodu, ustalono, że w/w. błąd nie miał wpływu na zasadną odmowę prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

W 27 sprawach na 29 skontrolowane sprawy prawidłowo ustalono okres, na jaki przyznano zasiłki rodzinne wraz z dodatkami tj. w 15 sprawach na okres zasiłkowy, zgodnie z art. 24 ust. 1 Ustawy, w 8 sprawach począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami do końca okresu zasiłkowego, zgodnie z art. 24 ust. 1 i 2 Ustawy, oraz w 3 sprawach począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami do ukończenia nauki w szkole lub 21. r. ż., zgodnie

---

³² Dokumenty złożone 8 grudnia 2022 r., okres zasiłkowy 2022/2023;

³³ Decyzja nr GOPS. xxx z xxx;

z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Prawidłowo określano wysokość zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, tj. zgodnie z § 1 pkt 1-11 rozporządzenia³⁴.

W pierwszej sprawie³⁵ z wniosku złożonego 28 lipca 2021 r. dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego przyznano od 24 lipca 2022 r. na podstawie oświadczenia strony i nie uwzględniono dołączonego do wniosku dokumentu, który potwierdzał, że wnioskodawczyni korzystała z urlopu wychowawczego od 24 lipca 2021 r. do 23 lipca 2022 r. a następnie został przedłużony od 24 lipca 2022 r. do 24 lipca 2023 r. Prawidłowo należało, więc przyznać dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego od 1 lipca 2022 r. do 31 października 2022 r.

W sytuacji powzięcia wątpliwości, co do spójności posiadanych informacji, Organ prowadząc postępowanie nie dopełnił obowiązków wynikających z art. 7 i 77 k.p.a. i dokładnie nie wyjaśnił stanu faktycznego sprawy, w drodze wyczerpującego rozpatrzenia całego materiału dowodowego.

Z wyjaśnień Kierownika złożonych w trakcie kontroli wynika, że 8 września zostało wszczęte z urzędu postępowanie w sprawie zmiany decyzji, w zakresie okresu przyznania dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego oraz wypłaty świadczenia należnego za okres od 1-23.07.2022 r. w kwocie 296,70 zł³⁶.

W drugiej sprawie³⁷ na podstawie wniosku złożonego na podstawie przepisu art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa prawo do świadczenia ustalono do 31 października 2023 r. Ośrodek uchybił więc przepisom art. 2 ust 1 ww. ustawy. W powyższych sprawach prawo do świadczeń należało ustalić do 24 sierpnia 2023 r. (tj. do dnia, do którego na dzień wydania decyzji pobyt w Polsce był legalny).

Nowe przepisy zmieniające dotychczasowy okres legalności pobytu weszły w życie 27 czerwca 2023 r.³⁸ Do 4 marca 2024 r. wydłużono legalny pobyt obywateli Ukrainy, którzy przebywają w Polsce z powodu wojny. Do 31 sierpnia 2024 r. wydłużony zostaje okres legalnego pobytu dzieci, które w dniu 4 marca 2023 r. będą uczęszczały do przedszkola,

---

³⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokość świadczeń rodzinnych oraz wysokość zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2021 r., poz. 1481);

³⁵ Decyzja nr GOPS. xxx z xxx;

³⁶ Wyjaśnienie z xxx r. dot. sprawy GOPS. xxx z xxx;

³⁷ Decyzja nr: GOPS. xxx z xxx;

³⁸ Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103 z póź.zm.);

realizowały obowiązek szkolny albo obowiązek nauki. Dotyczy to również rodziców lub opiekunów tych dzieci.

Kontrolowane sprawy rozpatrywano w terminach zgodnych z przepisami zawartymi w art. 26 ust. 2a - 4a ustawy oraz w art. 35 k.p.a.

W 1³⁹ sprawie w toku postępowania zawiadomiono stronę o przedłużeniu terminu załatwienia sprawy, podano przyczynę i wskazując nowy termin jej załatwienia, ale nie pouczone strony o prawie do wniesienia ponaglenia, co było działaniem nieprawidłowym. Obowiązek pouczenia strony o prawie do wniesienia ponaglenia wynika z art. 36 i 37 k.p.a.

W 5 kontrolowanych sprawach zasadnie uchylono prawo do zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami tj. w 4 sprawach⁴⁰ z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego, w 1 sprawie⁴¹ z uwagi na zmianę sytuacji rodzinnej i powrót rodziny na Ukrainę.

W sentencji 1⁴² decyzji uchylającej zawarto zapis „zmienić w części decyzję (...), uchylić prawo do zasiłku rodzinnego na okres od (...) do (...)”. Prawidłowo należało ograniczyć się do zapisu: „uchylić decyzję nr (...) z dnia (...)”. Skonkretyzowany zapis, od kiedy strona traci prawo należy zamieszczać w uzasadnieniu decyzji.

W 3⁴³ sprawach, uchylenie prawa do zasiłku rodzinnego nastąpiło razem z orzeczeniem o ustaleniu nienależnie pobranych świadczeń i zwrocie. Uchylenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego świadczenia i zwrocie wymagają wydania osobnych decyzji. W tych sprawach należało najpierw decyzję ustalającą prawo uchylić na podstawie art. 32 ust. 1 Ustawy, który dopuszcza zmianę lub uchylenie decyzji administracyjnej na mocy, której strona nabyła prawo do świadczeń rodzinnych, a następnie odrębną decyzją orzec o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

Organ prawidłowo ustalał podlegające zwrotowi kwoty nienależnie pobranych świadczeń, w tym odsetki ustawowe za opóźnienie na dzień wydania decyzji. W treści tych decyzji wskazywano przepisy regulujące wysokość odsetek ustawowych za opóźnienia, informowano także strony, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, o czym stanowi art. 30 ust. 7 i 8 ww. Ustawy.

---

³⁹ Sprawa zakończona wydaniem decyzji nr: GOPS. xxx z xxx / Zawiadomienie z xx.xx.2022;

⁴⁰ Decyzje nr: GOPS. xxx z xxx, GOPS. xxx z xxx, GOPS. xxx z xxx, GOPS. xxx z xxx;

⁴¹ Decyzje nr: GOPS. xxx z xxx;

⁴² Decyzja nr GOPS. xxx z xxx;

⁴³ Decyzje nr: xxx z xxx, GOPS. xxx z xxx, GOPS. xxx z xxx, (wyjaśnienie podpisane przez Dyrektora Ośrodka z 5.10.2022);

W skontrolowanych sprawach wydano 3 decyzje odmowne, ponieważ przekroczenie dochodu rodziny było wyższe niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, co oznaczało, że nie mogła zostać zastosowana zasada „złotówka za złotówkę”.

Kontrola list wypłat oraz kartotek świadczeń rodzinnych, zaliczek alimentacyjnych oraz świadczeń wychowawczych wykazała, że przyznane świadczenia rodzinne wypłacano po wydaniu decyzji administracyjnych i w okresach miesięcznych (za wyjątkiem 1 sprawy), o czym stanowi art. 26 ust. 1 ustawy. W jednej sprawie⁴⁴ wypłata świadczeń rodzinnych za lipiec i sierpień 2022 r. (decyzja wydania 12 września 2022 r.) nastąpiła w listopadzie 2022 r. Zgodnie z art. 26 ust. 1 Ustawy świadczenia rodzinne należało wypłacić nie później niż do 30 września. Wypłaty realizowano zgodnie z dyspozycją wnioskodawców, tj. przelewami bankowymi na wskazane konta bankowe.

31 decyzji na 35 skontrolowanych wydano zgodnie z wymogami art. 107 k.p.a. i zawierały: oznaczenie organu właściwego, oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania, informację o konieczności zgłaszania przez stronę wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń, informację, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi, informację o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania oraz informację o formie i terminie wypłaty świadczeń. Uzasadnienie faktyczne i prawne, jako jeden z elementów wymaganych w decyzji zostało uwzględnione we wszystkich kontrolowanych decyzjach w sprawach przyznania świadczeń z zastosowaniem mechanizmu złotówka za złotówkę, odmowy przyznania świadczenia, uchylecia oraz w 1 decyzji przyznającej. W 21 decyzjach przyznających odstąpiono od uzasadnienia decyzji na podstawie art. 107 § 4 Ustawy w tym 4 nieprawidłowo zastosowano ten przepis. Ośrodek odstąpił od uzasadnienia decyzji powołując się na art. 107 § 4 Ustawy wskazując, że wydana decyzja w całości uwzględnia żądanie strony. Działanie to było niezgodne z art. 9 i art. 107 § 3 k.p.a., ponieważ wydane decyzje nie uwzględniały w całości żądania stron tj. w 2 sprawach⁴⁵ - przyznano prawo do dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego za niepełny miesiąc, w 2 sprawach⁴⁶ - przyznano świadczenie do 31 sierpnia tj. na okres krótszy niż okres zasiłkowy. W związku z powyższym wydane ww. decyzje powinny zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne.

---

⁴⁴ Decyzja nr GOPS. xxx z xxx;

⁴⁵ Decyzje nr: GOPS. xxx z xxx, GOPS. xxx z xxx;

⁴⁶ Decyzje nr: GOPS. xxx z xxx, GOPS. xxx z xxx;

W sentencji wszystkich decyzji przyznających świadczenia z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” zawarto wyłącznie informację o ustalonej do wypłaty łącznej kwocie zasiłku rodzinnego wraz dodatkiem/dodatkami. W tych sprawach należało orzec o przysługujących rodzinie pełnych kwotach świadczeń, a następnie w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego, na podstawie art. 5 ust. 3 Ustawy w związku z art. 5 ust. 3a Ustawy ustalić do wypłaty łączną kwotę zasiłku rodzinnego wraz dodatkiem, w wysokości różnicy pomiędzy łączną kwotą przysługujących zasiłków rodzinnych wraz z dodatkiem, a kwotą, o którą przekroczony został dochód rodziny oraz okres, w jakim będą one wypłacone.

W 10 decyzjach w podstawie prawnej wskazano rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. poz. 1238), które utraciło moc 13 sierpnia 2021 r. W 23 decyzjach przyznających wskazano niemający zastosowania w sprawach art. 130 § 4 k.p.a. W 3 decyzjach odmownych wskazano art. 4, art. 6, art. 8 Ustawy przepisy niemające zastosowania w sprawie. W 2 decyzjach uchylających i 4 decyzjach uchylających, w których jednocześnie orzeczono o nienależnie pobranych świadczeniach i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń wskazano art. 2 - 8, art. 14, art. 24 Ustawy – przepisy niemające zastosowania. We wszystkich decyzjach przyznających w podstawie prawnej wskazano nieobowiązujący od 1.08.2017 r. art. 26 ust. 2 Ustawy oraz w pouczeniu przytaczano treść tego przepisu cyt. „w przypadku złożenia wniosku w sprawie ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych po 10 dniu miesiąca, świadczenia rodzinne za dany miesiąc wypłaca się najpóźniej do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono wniosek”.

W pouczeniu skontrolowanych decyzji administracyjnych przyznających prawo do świadczenia, uchylających i odmownych, zawarto treść art. 127a k.p.a., bez wskazania artykułu, którego dotyczy. Zasadnym jest, aby w sytuacji przytoczenia w decyzji treści przepisu wskazywać, jakiego artykułu i ustawy treść dotyczy. W decyzjach przyznających prawo do zasiłku rodzinnego do ukończenia przez dziecko nauki w szkole nie pouczano także strony o możliwości przedłużenia prawa do zasiłku rodzinnego w przypadku dostarczenia zaświadczenia albo oświadczenia potwierdzającego podjęcie przez to dziecko dalszej nauki w szkole.

Ponadto, w podstawie prawnej powoływano całe artykuły ustawy bez podania ustępu, litery i tiretu danego artykułu ustawy mające zastosowanie w sprawie.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości:

1. 2 wnioski były nieprawidłowo wypełnione, a 10 wniosków było niekompletnych. W tych sprawach nie zastosowano przepisów art. 24a ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych i nie wezwano pisemnie wnioskodawców do ich poprawienia lub uzupełnienia.
2. Nie weryfikowano danych w CWU, EKSMOoN, SIO MEN.
3. W 1 sprawie nieprawidłowo wyliczono dochody rodziny biorąc pod uwagę niewłaściwy rok bazowy.
4. W 1 sprawie dot. obywateli Ukrainy nieprawidłowo ustalono datę końcową przysługujących zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami.
5. W 1 sprawie nieprawidłowo ustalono okres, na jaki przyznano dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.
6. W 1 sprawie, nie pouczono strony o prawie do wniesienia ponaglenia na bezczynność lub przewlekłość Organu.
7. W 3 sprawach w jednej decyzji uchylono prawo do świadczeń i jednocześnie orzeczono o nienależnie pobranym świadczeniu i zwrocie.
8. W sentencji 1 decyzji uchylającej zawarto zapis „zmienić w części decyzję (...) w sprawie zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego (...), uchylić prawo do zasiłku rodzinnego na okres od (...) „ zamiast „uchylić decyzję nr (...) „, z dnia (...).
9. W 1 sprawie nieterminowo wypłacono zasiłki rodzinne.
10. W 4 decyzjach nieprawidłowo zastosowano art. 107 ust. 4 k.p.a. odstępując od uzasadnienia decyzji.
11. W sentencji decyzji przyznających z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” nie orzeczono o przysługujących rodzinie pełnych kwotach świadczeń.
12. W podstawie prawnej decyzji nie wskazywano kompletnych i prawidłowych przepisów prawa mających zastosowania w przedmiotowej sprawie, a w szczególności:
  - w 10 decyzjach wskazano nieaktualne rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. poz. 1238),
  - w 23 decyzjach wskazano art. 130 § 4 k.p.a. – przepis niemający zastosowania,
  - we wszystkich decyzjach wskazano art. 26 ust. 2 Ustawy nieaktualny w dacie wydania decyzji i w uzasadnieniu przytoczono treść tego przepisu,

- w decyzjach nie wskazano art. 127a k.p.a.,
- w decyzjach odmownych wskazano przepisy niemające zastosowania w sprawie tj. art. 4, art. 6, art. 8 Ustawy,
- w decyzjach uchylających wskazano przepisy niemające zastosowania tj. artykuły od 2 do 8, art. 14 i art. 24 Ustawy,
- powoływano całe przepisy bez podania ustępu, litery i tiret danego artykułu ustawy mające zastosowanie w sprawie.

Uwagi:

1. W decyzjach przyznających prawo do zasiłku rodzinnego do ukończenia przez dziecko nauki w szkole nie pouczano strony o możliwości przedłużenia prawa do zasiłku rodzinnego w przypadku podjęcia przez to dziecko dalszej nauki w szkole.
2. Po włączeniu Rejestru Straży Granicznej nie wywołano usługi w celu potwierdzenia pobytu na terenie RP obywatela Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym trwającym na terytorium tego państwa.
3. Osoba realizująca kontrolowane zadania jest zatrudniona na stanowisku wynikającym z ustawy o pomocy społecznej.

Za stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia odpowiedzialność ponosi Pani, jako Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolanowie oraz pracownicy merytoryczni, którzy realizowali kontrolowane zagadnienia.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Panią Kierownik do:

1. Przyjmowania prawidłowo i kompletnie wypełnionych wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, a w przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionych wniosków lub niekompletnych, wzywania wnioskodawców na podstawie art. 24a ust. 1 i 2 Ustawy do ich poprawienia lub uzupełnienia dokumentów.
2. Dokonywania, każdorazowo przed wydaniem rozstrzygnięcia weryfikacji informacji we wszystkich dostępnych systemach teleinformatycznych, w tym CWU, EKSMOoN, SIO MEN - stosownie do treści art. 23b Ustawy.
3. Przestrzegania zasad ustalana dochodu rodziny, zgodnie z przepisami ustawy i w oparciu o właściwy rok bazowy.

4. Prawidłowego ustalania daty końcowej przysługujących obywatelom Ukrainy zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, tj. zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
5. Ustalania okresu przysługiwania prawa do dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, zgodnie z przepisami ustawy i w oparciu o kompletną dokumentację. W sytuacji, gdy dokumenty budzą wątpliwości, wzywania strony do dodatkowych wyjaśnień bądź ich uzupełnienia.
6. W zawiadomieniu o przedłużeniu terminu załatwienia sprawy, zawierania pouczenia o prawie do wniesienia ponaglenia na bezczynność lub przewlekłość Organu, stosownie do przepisu art. 36 § 1 k.p.a.
7. Rozstrzygania odrębnymi decyzjami o uchyleniu decyzji przyznającej prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami oraz o nienależnie pobranym świadczeniu i zwrocie.
8. Stosowania w rozstrzygnięciu decyzji uchylających prawidłowego zapisu „uchylić decyzję nr (...)” z dnia (...).
9. Terminowego wypłacania zasiłków rodzinnych, stosownie do art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
10. Prawidłowego stosowania art. 107 ust. 4 k.p.a. Dopuszczania możliwości odstąpienia od uzasadnienia decyzji w sposób wskazany w § 3 art. 107 k.p.a. jedynie w przypadku, gdy w całości uwzględnia ono żądanie strony (§ 4).
11. Orzekania w sentencji decyzji przyznających z zastosowaniem zasady „złotówka za złotówkę” o pełnych kwotach świadczeń, jakie przysługiwałyby, gdyby kryterium dochodowe nie zostało przekroczone, a następnie w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego wskazywania łącznej kwoty zasiłków wraz z dodatkami do wypłaty, zgodnie z art. 5 ust. 3 i art. 5 ust. 3a Ustawy.
12. Wydawania decyzji z większą uważnością i starannością tj. powoływania w decyzjach aktualnych i mających zastosowanie w sprawie aktów prawnych i przepisów na podstawie, których wydano rozstrzygnięcie, w tym:
  - odpowiedniego obwieszczenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych,
  - niewskazywania w podstawie prawnej art.130 § 4 k.p.a., art. 26 ust. 2 Ustawy i nie przytaczanie treści tego przepisu, ponadto w decyzjach odmownych - art. 4, art. 6, art. 8 Ustawy, w decyzjach uchylających - art. 2 – 8, art. 14 i art. 24 Ustawy,
  - wskazywania w podstawie prawnej art. 127a k.p.a.,

- uwzględniania jednostek redakcyjnych przywołanych artykułów ustawy tj. ustęp, punkt, litera i tiret.

Ponadto zwraca się uwagę na zasadność:

- pouczenia strony o możliwości przedłużenia prawa do zasiłku rodzinnego w przypadku podjęcia przez dziecko dalszej nauki w szkole,
- wywoływania Usługi Straży Granicznej oraz dokonywania weryfikacji w dostępnych systemach informatycznych ciągłości uprawnień wynikających z art. 26 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- zatrudniania osób realizujących w Ośrodku inne zadania niż te wynikające z ustawy o pomocy społecznej na stanowiskach urzędniczych, tj. określonych w rozporządzeniu w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.

Pouczenie

Na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń i wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Iwona Mil-Wawrzynowicz
**Zastępca Dyrektora Wydziału Rodziny i
Polityki Społecznej**

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości: Pani xxx xxx - Wójt Gminy Wolanów